

Terazi

Alm. *Waage (f)*, **Fr.** *Balance (f)*, **İng.** *Balance*. Bir cismin veya maddenin kütlesini ölçmeye yarayan âlet. En yaygın kullanılanı eşit kollu terâzidir.

Terâziyle kütle ölçme işlerine **tartma** denir. Eşit kollu terâzide tartma, ölçülecek kütle, bilinen kütlelerle mukâyese edilerek yapılır. Bunlar da, orta noktasında bir bıçaksırtı bulunan terâzi kolu ve bu kolun uçlarına asılı duran iki kefe vardır. Bir kefeye kütlesi ölçülecek cisim diğer kefeye bilinen standart kütleler konularak denge tesis edilir. Bu tartı sisteminde yerçekimi kuvveti her iki kefeye de aynı şiddette etkidiğinden tartı yerçekimi ivmesinden bağımsızdır. Yâni eşit kollu terâziyle tartı dünyâ, ay ve diğer gezegenlerde yapılırsa aynı sonuçlar alınır.

Günümüzde kullanılan hassas terâziler ki, bunlar laboratuvarlarda, ilâç ve kimyâ sanâyiyle, kuyumcularda kullanılır, iki kefeli eşit kollu veya tek kefeli olabilir. Tek kefeli olanlarda kütleyi doğrudan doğruya ibre üzerinden okumak mümkündür. Işıklı rakamlar bu kütleyi belirterek okumada kolaylık sağlar.

Çeşitli maksatlarla yapılmış terâziler mevcuttur. Bunlardan bâzıları şunlardır:

Coulomb terâzisi veya burulma terâzisi, mıknatısların meydana getirdiği manyetik ve elektrostatik kuvvetleri ölçmek için Coulomb tarafından yapılmıştır. Bu âlet bakır veya gümüş telin burulmasına dayanır. **Mohr terâzisi**, elektromanyetik terâzi olup belli bir devreye etki eder. Laplace kuvvetlerini ölçmeye yarar. **Cotton terâzisi**, on binde bir amperle bir amper arasındaki şiddetleri ölçebilir. **Eötyös terâzisi**, yerçekimi kuvvetinin küçük değişimlerini ölçmek maksadıyla özellikle jeofizikçilerin kullandığı bir âlettir.